ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು

ಶ್ರೀಮತಿ ಜೀವಿತ ಡಿ.

ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿ, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜುನಾಥೇಶ್ವರ ಕಾಲೇಜ್ ಆಫ್ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್, ಮಂಗಳೂರು.

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.15795648

ABSTRACT:

ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಭಕ್ತಿಯ ಆಳವಾದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಸಮಾಜವನ್ನು ಹೊಸ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಬದಲಾವಣೆಯ ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. 12ನೇ ಶತಮಾನದ ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಧರ್ಮ, ಸಮಾಜ, ಲಿಂಗ, ಶ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ನಡುಗನ್ನಡ ಕಾಲದ ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾ ಆಧುನಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ತೆರೆದಿದೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಠಿಣವಾಗಿದ್ದು, ಪುರೋಹಿತರ ಪ್ರಭಾವ, ಯಜ್ಞದ ಆಚಾರಗಳು, ಲಿಂಗ ವೈಷಮ್ಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದವು. ಶರಣರು ಈ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಶುದ್ಧ ಭಕ್ತಿ, ಸಮಾನತೆ, ನೈತಿಕ ವಿಚಾರಗಳ ಕುರಿತಾದ ಹೊಸ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ದೇವರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಜೀವನವನ್ನೇ ದೇವಭಕ್ತಿಯ ಪರಮ ರೂಪವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದರು. ವಚನಗಳಲ್ಲಿ "ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ" ಎಂಬ ತತ್ವವು ಶ್ರಮದ ಪಾವಿತ್ರ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸ ದೇವರ ಸೇವೆಗೆ ಸಮಾನ ಹಾಗೂ ಪಾವನವಾದುದು. ಈ ತತ್ವವು ಕಾರ್ಮಿಕ ವರ್ಗದ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳಾ ಶರಣರು ಆಧುನಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ತೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಜೀವನದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಾತೃತ್ವ ಮತ್ತು ಪತಿತ್ವ ಮುಂತಾದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬಂಧನಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಯೂ ಕಾಣಬಹುದು. ವಚನಗಳ ಭಾಷಾಶೈಲಿಯು ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಬಳಸುವ ಸರಳ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸಿದರು. ಇದು ಭಕ್ತ-ಭಗವಂತನ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆಗಳ ಪುನಃ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಧರ್ಮವು ಕೇವಲ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲ, ಅದು ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಬದುಕಿನ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

KEYWORDS:

ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ, ವಚನ ಚಳವಳಿ, ಆಧುನಿಕ, ಪರಂಪರೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ನವೀಕರಣ.

ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತ್ಯ. 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಪಂಥದ ಮೂಲಕ ಬಂಡಾಯದ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಉದಯವಾಯಿತು. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮದ ಶರಣರಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದು, ಅದು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಬದಲು ಜನ ಭಾಷೆಯಾದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯತೆ, ಸತ್ಯಶೀಲತೆ, ದೇವಾಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಸೇವೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇವು ಭಕ್ತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರೂಪುಗೊಂಡ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಭಾಷ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಇದು ಶಿವಶರಣರ ಭಕ್ತಿ ಚಳವಳಿಯ ಮುಖ್ಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಸರಳ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಭಕ್ತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ, ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಬಸವಣ್ಣ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತು ಇತರ ಶರಣರು ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ವಚನಕಾರರಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದರು ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಜೀವನವನ್ನೇ ದೈವಭಕ್ತಿಯ ಪರಮ ರೂಪವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದರು. ಈ ಮೂಲಕ ವಚನಗಳು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ನೈತಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತವೆ.

ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ''ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ'' ಎಂಬ ತತ್ವ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಸಮಾನತೆಯ ಹೋರಾಟಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಶ್ರಮದ ಗೌರವ, ಸಮಾನತೆ, ಅಹಿಂಸೆ ಇವು ಆಧುನಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದರು. ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆ ಶರಣರು ಇದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸವೂ ದೇವರ ಸೇವೆಯಷ್ಟೇ ಪವಿತ್ರವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಈ ತತ್ವ ಕಾರ್ಮಿಕ ವರ್ಗದ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಇಂದಿನ ಕಾರ್ಮಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಚರ್ಚೆಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆ. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ತತ್ವಪೂರ್ಣ ಅಂಶಗಳು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಶರಣರು ಆತ್ಮಾನ್ವೇಷಣೆಯ ಮೂಲಕ ದೇವರನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದರು. ಭಯವಿಲ್ಲದ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ, ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಈ ಆಂತರ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಆಧುನಿಕ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೂ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆ.

ವಚನಗಳ ಭಾಷಾಶೈಲಿ ಕೂಡ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಭೂಯಿಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಭಾಷೆಯ ಬದಲಿಗೆ, ಶರಣರು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಬಳಸುವ ಸರಳ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇದು ಜನತೆಗೆ ತಾವು ದೇವರೊಂದಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಹುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿತು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಚನಗಳು ನಿಜವಾದ ಅನುಭಾವ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿ ದೇವಾಲಯಗಳ, ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆ ಹಾಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಶರಣರು ಹೇಳಿದರು. ಇದರಿಂದ

ಧರ್ಮವು ಕೇವಲ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲ, ಅದು ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಬದುಕಿನ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ನೂತನ ಆಲೋಚನೆ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು. ವಚನಕಾರರು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ತೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯಂತಹ ಶರಣೆಯರು ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟರು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸಿದರು. ಅವರು ಪಿತೃಸತ್ತಾತ್ಮಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಇದು ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಚಿಂತನೆಯಾಗಿದ್ದು, ನವೋದ್ಯಮದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಬಿಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಜೀವನದ ಹಾದಿಯನ್ನು ತಾವು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತಾವು ದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಪ್ರೀತಿಯ ಮೂಲಕ, ತಾಯ್ತನ ಮತ್ತು ಪತಿತ್ವ ಮುಂತಾದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬಂಧನಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಇದು ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಮಾನತೆ ಕುರಿತು. ಪರಂಪರೆಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ದೇವರು, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಜೀವನದ ತಾತ್ವಿಕ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕ ಶ್ರುತಿ ಪರಂಪರೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡಾಯವಾಡಿದೆಯಾದರೂ ಧರ್ಮದ ಆಂತರಿಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾತಿ, ಲಿಂಗ, ಮತ್ತು ವರ್ಗಭೇದಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿದೆ. ದೇವರನ್ನು ಅಂತರಾತ್ಮದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆ ಹೊಂದಿದೆ ಹಾಗೂ ಸರಳ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಲುಪುವಂತೆ ಬರೆದಿದೆ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ವಚನಗಳು ಮಹಿಳಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಇವು ನವಯುಗದ ಫೆಮಿನಿಸಂ ಚಳವಳಿಗೆ ತಾಳೆಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಮುಕ್ತಾಯ:

ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕೇವಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ದಾರ್ಶನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಅದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಪರಂಪರೆ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಇದರ ಚಿಂತನೆಗಳು ಹೊಸ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಂತವಾಗಿವೆ. ತಾತ್ವಿಕತೆ ಮತ್ತು ತರ್ಕ, ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಂಡಾಯ ಈ ನಡುವಿನ ಸಂವಾದವೇ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅನೇಕ ಚಿಂತನೆಗಳು ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಯುಗಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿವೆ. ಶರಣರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಇಂದಿನ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಚರ್ಚೆಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿವೆ. ಶರಣರ ಬಂಡಾಯದ ಧ್ವನಿ ಇಂದಿನ ದಲಿತ ಚಳವಳಿಗಳಿಗೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿದೆ. ವಚನಕಾರರು ಗುರು–ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕ ಅಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಂತೆ, ಇಂದಿನ ಯುವಕ/ಯುವತಿಯರು ತಾವು ನಂಬಿದ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವಚನಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ

ನೈತಿಕತೆಯ ಮೇಲೂ ಒತ್ತಡ ಹಾಕುತ್ತವೆ. ಅತಿದಾಸ್ಯ, ಸ್ವಾರ್ಥ, ದ್ವೇಷ ಇವುಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಕುರಿತು ಬೋಧಿಸುತ್ತವೆ. ಇವು ಇಂದು 'ಜೀವನ ಶೈಲಿ' ಕುರಿತಾದ ಮೌಲ್ಯಾಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಹ ಆಧಾರವಾಗಬಹುದು. ಶರಣರ ಚಿಂತನೆಗಳು ಯಾವುದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆಯಲ್ಲ, ಅವು ಕಾಲಾತೀತ. ತಾತ್ವಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ನೈತಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದ್ಧತೆಯ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್ ಎಲ್.ಎಸ್., (1975), ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತೆ, ಅಂಕಿತ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
2. ಕರೀಗೌಡ ಬೀಚನಹಳ್ಳಿ, (2007), ಸಾಹಿತ್ಯವಿಸ್ತಾರ, ಅಜಂತಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
3. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟ ಎನ್.ಎಸ್., (2014), ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತೆ, ಅಂಕಿತ ಪುಸ್ತಕ, ಪ್ರಕಾಶನ.
4. ಶಾಮರಾಯ ತ.ಸು., (2010), ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತೆ, ತಳುಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಮೈಸೂರು.

Funding:
This study was not funded by any grant.

Conflict of interest:
The Authors have no conflict of interest to declare that they are relevant to the content of this article.

About the License:
© The Authors 2024. The text of this article is open access and licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.